

20 sierpnia 2019 r.

**Komunikat KNF dotyczący decyzji administracyjnej wydanej w postępowaniu
administracyjnym prowadzonym w przedmiocie nałożenia sankcji administracyjnej
na SATURN TFI SA**

Komisja Nadzoru Finansowego na posiedzeniu w dniu 20 sierpnia 2019 r. jednogłośnie nałożyła na SATURN Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie („Towarzystwo”) m.in. następujące sankcje administracyjne za naruszenia m.in. przepisów ustawy o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi („ustawa”)¹:

- I. Kara pieniężna w wysokości 5 milionów złotych nałożona została za:
 - naruszenie art. 48 ust. 2a ustawy w związku z zarządzaniem przez Towarzystwo funduszami inwestycyjnymi w sposób nierzetelny i nieprofesjonalny, niezapewniający zachowania należytej staranności i niezgodny z zasadami uczciwego obrotu, a także nieuwzględniający najlepiej pojętego interesu funduszy oraz uczestników funduszy oraz w sposób niezapewniający stabilności i bezpieczeństwa rynku finansowego,
 - naruszenie art. 45a ust. 4a ustawy w związku z nieprawidłowym wykonywaniem przez Towarzystwo bieżącego nadzoru nad podmiotem, któremu Towarzystwo powierzyło zarządzanie portfelami inwestycyjnymi funduszy inwestycyjnych.

- II. Sankcja administracyjna w postaci cofnięcia Towarzystwu zezwolenia na wykonywanie działalności przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych – w związku z ustaleniem, że opisane wyżej naruszenia przepisów ustawy są rażące.

Sankcji administracyjnej opisanej w pkt II powyżej Komisja nadała rygor natychmiastowej wykonalności.

Naruszenia ustalone przez Komisję związane były z zarządzaniem przez Towarzystwo następującymi funduszami inwestycyjnymi zamkniętymi: Centauris 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, Debito Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, GetBack Windykacji Platinum Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty, GetPro

¹ Komisja nie ma podstaw prawnych do przekazania do publicznej wiadomości informacji w zakresie naruszeń przepisów innych niż przepisy ustaw i rozporządzeń unijnych jak i sankcji za naruszenia takich przepisów, z uwagi na brzmienie art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym.

Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty i Universe 3 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty („Fundusze”).

Komisja ustaliła, że Towarzystwo nie wykonywało bieżącego nadzoru nad podmiotem, któremu powierzyło zarządzanie portfelami inwestycyjnymi Funduszy, przez co nie zostały zidentyfikowane i wyeliminowane przez Towarzystwo istotne nieprawidłowości zaistniałe w toku wykonywania powierzonych czynności. Towarzystwo świadomie i trwale akceptowało wykonywanie przez podmiot zarządzający portfelami czynności zarządzania w sposób naruszający podstawowe zasady funkcjonowania instytucji rynku kapitałowego, jakim są fundusze inwestycyjne.

Zgodnie treścią art. 45a ust. 1 ustawy towarzystwo funduszy inwestycyjnych może w drodze umowy zawartej w formie pisemnej powierzyć przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywanie czynności związanych z działalnością prowadzoną przez towarzystwo. Przedmiotem wskazanej wyżej umowy może być zlecenie zarządzania portfelem inwestycyjnym funduszu inwestycyjnego lub jego częścią.

Bez względu jednak na podmiot, któremu powierzono wykonywanie czynności towarzystwa, zgodnie z brzmieniem art. 45 ust. 4a ustawy towarzystwo funduszy inwestycyjnych jest obowiązane do bieżącego nadzorowania wykonywania powierzonych czynności. Sposób realizowania przez Towarzystwo obowiązku sprawowania bieżącego nadzoru nad powierzonymi czynnościami powinien być również realizowany zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Rozporządzenia 231/2013².

Jednocześnie, towarzystwo funduszy inwestycyjnych, zgodnie z art. 48 ust. 2a ustawy, obowiązane jest do prowadzenia działalności w sposób rzetelny i profesjonalny, z zachowaniem należytej staranności i zgodnie z zasadami uczciwego obrotu, a także w najlepiej pojętym interesie zarządzanych funduszy, uczestników tych funduszy oraz klientów towarzystwa oraz w celu zapewnienia stabilności i bezpieczeństwa rynku finansowego.

W toku prowadzonego postępowania Komisja ustaliła, iż stwierdzone naruszenia polegały w szczególności, na tym, że:

1. Towarzystwo w odniesieniu do czynności podejmowanych w ramach zarządzania portfelami wierzytelności Funduszy przyjęło model postępowania sprowadzający je wyłącznie do wykonywania czynności formalno-administracyjnych związanych z reprezentowaniem Funduszy. Równocześnie pozostawiło podmiotowi zarządzającemu pełną swobodę w zakresie kształtowania warunków transakcji zawieranych przez Fundusze, w które to warunki transakcji Towarzystwo nie ingerowało.

² Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) Nr 231/2013 z dnia 19 grudnia 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE w odniesieniu do zwolnień, ogólnych warunków dotyczących prowadzenia działalności, depozytariuszy, dłużnicy finansowej, przejrzystości i nadzoru (Dz. U. UE L 83 z dnia 22 marca 2013 r.)

2. Towarzystwo nie monitorowało podejmowanych przez zarządzającego czynności, w tym nie weryfikowało skuteczności podejmowanych przez zarządzającego działań windykacyjnych, tj.:
- nie weryfikowało sporządzanych przez zarządzającego raportów rozliczenia wpłat z obsługi portfeli wierzytelności wchodzących w skład aktywów Funduszy;
 - nie podejmowało stosownych działań w zakresie weryfikacji stopnia realizacji zakładanych prognoz wartości odzysków, kosztów oraz przepływów pieniężnych dla portfeli wierzytelności Funduszy;
 - nie posiadało szczegółowych informacji w przedmiocie modelowych założeń służących dokonywaniu wyceny portfeli wierzytelności; Towarzystwo nie weryfikowało również, w jaki sposób na wartość dokonywanej wyceny wpływał poziom realizacji prognozowanych odzysków, kosztów oraz przepływów pieniężnych dla poszczególnych portfeli wierzytelności;
 - akceptowało sytuację, w której w ramach transakcji zawieranych pomiędzy Funduszami zarządzanymi przez ten sam podmiot, przekazywana przez zarządzającego kalkulacja ceny nabycia portfela wierzytelności stanowiła wyłącznie wynik przeprowadzonej przez zarządzającego analizy, nie wskazując przy tym założeń przyjętych w celu jej ustalenia. Tym samym zarządzający uniemożliwił skuteczną weryfikację modelu przyjętego do wyceny, a Towarzystwo akceptowało stan, w którym model kalkulacji rekomendowanej ceny nabycia portfela wierzytelności był oparty wyłącznie na szacunkach zarządzającego, nie zaś na historycznych wynikach danego portfela wierzytelności, obsługiwanego wcześniej w ramach Funduszu zbywającego;
 - nie kwestionowało sytuacji, w której w ramach umów przelewu wierzytelności zawieranych pomiędzy Funduszami za pośrednictwem tego samego zarządzającego standardem stało się realizowanie transakcji po cenie zawyżonej w stosunku do wartości księgowej aktywów, będących przedmiotem transakcji ani nie rozpoznało zaistniałej sytuacji w kategoriach naruszenia przez Towarzystwo oraz Fundusze obowiązujących regulacji prawnych dotyczących rachunkowości funduszy inwestycyjnych;
 - za wiarygodną przyjmowało wycenę wartości godziwej wierzytelności dokonaną wyłącznie w oparciu o dane arbitralnie przyjęte przez zarządzającego;
 - nie sprawowało kontroli nad faktycznym przedmiotem poszczególnych transakcji zawieranych przez zarządzającego w imieniu Funduszy, tj. nie weryfikowało oznaczeń identyfikacyjnych oraz zawartości poszczególnych pakietów wierzytelności i nie było w stanie ustalić, iż nabywany przez Fundusz pakiet wierzytelności znajdował się wcześniej w aktywach innego Funduszu, co pozwoliło zarządzającemu w sposób niekontrolowany łączyć i dzielić pakiety wierzytelności nadając im nowe numery, a następnie zbywać jako nowe do kolejnych Funduszy.

3. Towarzystwo nie zdołało w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami zabezpieczyć interesu uczestników zarządzanych Funduszy akceptując nabywanie pakietów wierzytelności po cenie znacząco zawyżonej w stosunku do wartości godziwej nabywanych aktywów.
4. Towarzystwo dopuściło, aby Fundusze posiadając znikomy poziom aktywów netto zawierały wielomilionowe umowy w przedmiocie nabycia składników lokat z terminem zapłaty ceny odroczonym w czasie. Ustalona wartość tych transakcji przekraczała w skrajnych przypadkach nawet tysiąckrotnie wartość ich aktywów. W chwili zawarcia poszczególnych umów oraz realizacji transakcji Fundusze te nie dysponowały aktywami netto, w tym środkami pieniężnymi, które pozwalałyby na nabycie poszczególnych portfeli wierzytelności za ustaloną cenę sprzedaży. Fundusze te również w inny sposób przewidziany prawem (w ramach dopuszczalnych limitów określonych przepisami ustawy), nie byłyby w stanie zapewnić odpowiedniego finansowania dłużnego na potrzeby zaspokojenia zobowiązań powstałych w wyniku zawartych transakcji. Zgodnie natomiast z przepisami ustawy wyłącznym przedmiotem działalności funduszu inwestycyjnego jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych, w określone w ustawie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe. W zakresie w jakim Fundusze nie pozyskały w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych lub w inny sposób przewidziany obowiązującymi przepisami prawa środków pieniężnych pozwalających na sfinansowanie nabycia wierzytelności naruszyły przepisy art. 3 ust. 1 oraz art. 183 ustawy. W konsekwencji, zawarte pomiędzy Funduszami umowy nabycia/zbycia poszczególnych portfeli wierzytelności przewidujące odroczony termin zapłaty ceny za nabywane aktywa, przy braku zdolności Funduszu nabywającego do regulowania zobowiązań, należy zidentyfikować jako działanie niezgodne z interesem uczestnika Funduszu zbywającego, tj. Funduszu oczekującego na zapłatę umówionej ceny.
5. Towarzystwo nie reagowało na aktywność podmiotu zarządzającego w przypadku transakcji, w których stroną umów były dwa różne Fundusze zarządzane przez ten sam podmiot. Nie były to działania incydentalne, lecz wystandaryzowany sposób postępowania zarządzającego, powodujący nawarstwienie sytuacji będących potencjalnym źródłem konfliktu interesów.
6. Towarzystwo akceptowało powstanie i trwanie sytuacji, w której istniało istotne ryzyko, iż realizowana de facto polityka inwestycyjna zrównuje interes Funduszu z aktualnym partykularnym interesem podmiotu zarządzającego.

Towarzystwo dopuściło do realizacji procesu zarządzania sekurytyzowanymi wierzytelnościami Funduszy w sposób służący doraźnemu interesowi podmiotu zarządzającego, z naruszeniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa określających sposób funkcjonowania funduszy inwestycyjnych. Towarzystwo wykazało się brakiem odpowiedzialności i rzetelnej oceny praktyk biznesowych podmiotu zarządzającego. W toku procesu inwestycyjnego realizowanego przez Fundusze, których organem pozostawało, nie

dochoowało należytej staranności i nie oceniło należycie ryzyka z tym związanego oraz wykazało brak wymaganego profesjonalizmu. Zaistnienie analizowanych naruszeń było możliwe przede wszystkim z powodu niewykonywania przez Towarzystwo bieżącego nadzoru względem podmiotu, któremu Towarzystwo zleciło zarządzanie portfelami inwestycyjnymi Funduszy. Towarzystwo zaniedbało wykonywania swoich ustawowych obowiązków, pozostając bierne w zaistniałej sytuacji i w pełni uzależnione od woli podmiotu, któremu zleciło zarządzanie portfelami inwestycyjnymi Funduszy, zachowując przy tym jedynie pozory działania jako organ tych Funduszy.

Mając na uwadze powyższe, Komisja uznała opisane naruszenia za rażące i negatywnie oceniła możliwość dalszego kontynuowania działalności przez Towarzystwo, jako profesjonalnego uczestnika obrotu będącego instytucją zaufania publicznego. Równocześnie Komisja nadała decyzji rygor natychmiastowej wykonalności w zakresie sankcji cofnięcia zezwolenia.

Komisja informuje, że maksymalny wymiar kary pieniężnej za naruszenia opisane w pkt I powyżej wynosi 5.000.000 zł.

Informacje o podstawowych skutkach prawnych decyzji Komisji dla funduszy zarządzanych przez SATURN TFI SA oraz podmiotów zaangażowanych w proces obsługi tych funduszy.

- Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy, od dnia wydania decyzji o cofnięciu zezwolenia na wykonywanie działalności przez Towarzystwo fundusze inwestycyjne zarządzane dotychczas przez Towarzystwo reprezentowane są przez depozytariuszy tych funduszy.
- SATURN TFI SA przestaje być towarzystwem funduszy inwestycyjnych w rozumieniu art. 38 ust. 1 ustawy, wobec czego traci ono umocowanie do reprezentowania funduszy inwestycyjnych oraz prowadzenia ich spraw.
- Z uwagi na nadany decyzji Komisji rygor natychmiastowej wykonalności, od dnia wydania decyzji o cofnięciu zezwolenia Towarzystwo nie może podejmować jakichkolwiek czynności związanych z reprezentowaniem, czy zarządzaniem funduszami.
- Fundusze inwestycyjne dotychczas zarządzane przez Towarzystwo, zgodnie z art. 68 ust. 1 zd. 2 ustawy, nie emitują oraz co do zasady nie wykupują certyfikatów inwestycyjnych.
- Stosownie do art. 68 ust. 1b. ustawy, jeżeli termin wykupu certyfikatów inwestycyjnych zgodnie ze statutem funduszu inwestycyjnego zamkniętego przypada w okresie, w którym fundusz jest reprezentowany przez depozytariusza, wykup może być przeprowadzony pod warunkiem, że płynność aktywów funduszu na to pozwala. O zamiarze wykupu lub o wykupie certyfikatów inwestycyjnych depozytariusz reprezentujący fundusz informuje zgodnie z przyjętym w statucie funduszu inwestycyjnego sposobem udostępniania informacji o funduszu do publicznej wiadomości oraz na swojej stronie internetowej.
- Okres, przez który depozytariusz reprezentuje dany fundusz, zgodnie z art. 68 ust. 2 ustawy, może trwać maksymalnie 3 miesiące od wydania decyzji o cofnięciu zezwolenia. Po upływie tego okresu, jeżeli zarządzanie poszczególnymi funduszami nie zostanie

przejęte przez inne towarzystwo funduszy inwestycyjnych, ulegną one rozwiązaniu. W tym okresie depozytariusz, kierując się interesem uczestników funduszy, powinien poszukiwać towarzystwa funduszy inwestycyjnych, które przejmie zarządzanie danym funduszem inwestycyjnym.